

ABONAMENTUL
 Pe un an 24 Cor.
 Pe jumătate an 12 "
 Pe 1 lună 2 "
 Nrul de Duminică pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE se primesc la administrație.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Indignare artificială.

(R) Indignarea de ieri a șovinștilor din dietă s'a potențat în chip îngrijitor până să iasă și de sub tipar... Toate ziarele scriu cu o nemaipomenită violență. Pretind că nația maghiară, mărita nație cavaleră a fost insultată. A fost insultată d'un — opincar. Deputatul dr. Vaida e păcătosul care a săvârșit această crimă, crimă ce strigă — răsunare.

Am cetit cu luare aminte și ce a zis deputatul Vaida și incidentul din Cameră și variatele comentarii ale presei maghiare. Mărturisim, că asupra noastră toată chestia face impresia unei indignări — artificiale... Prea erau din cale afară monotone ședințele, d-nii deputați trebuiau aduși așa zicând cu forța la ședințe: Trebuia deci inventat un metod de a-i îndulci la muncă, fie chiar printr'o — indignare.

Cu mutra-i de Iupiter grav, Justh proclamă deci că nația a fost insultată grav, mai grav ca ori-și-când. Prin urmare *trebuie — satisfacție*. Cu vocea-i de stentor, Rakovzky urlă că *acum îndată!* Și haita întreaga vociferă sălbatic, cerând, între altele, ca să-l dea afară dintre dânșii... Voiau să pronunțe decapitarea lui Vaida chiar fără să-l mai asculte... La ce le mai trebuie lor argumentare, nici chiar explicări ori formale scuze: E Valah, »pusztuljon«! Să piară, să fie nimicuit cu atât mai osebit, cu cât, într'adevăr, de când a intrat în Dietă, numai năcaz le-a făcut și de rușine i-a făcut.

Indignarea asta, artificială ori sinceră, nu ne miră. În sfârșit, știe toată lumea, ungurii sunt un popor de temperament. Strânsura de sub cupola aurită din Budapesta este o co-

lecție de apucați. Abjecți ca Nagy, puritani ca Ugron, niște deșteptăciuni ca Somogyi și Bozóky ce vreți să faceți: justiție, când se dă cuvântul de ordine că »nația« fiind insultată, toată suflarea trebuie să fie indignată?!

Regretăm însă, că în fața acestei indignări fără rost și gălăgie calculată, unii dintre deputații noștri au bătut în retragere. Confrății din Budapesta sperăm să nu ne acuze, de astădată, că »iar vârim zănie« și »atăcăm pe deputați«, când ne vedem *siliți* a regreta desaprobarea la adresa lui Vaida.

N'avea — asta-i părerea generală pela noi — n'avea nici un rost să se scoale un deputat român și în fața tumultului s'arunce pe Vaida peste bord, să dea dreptate celor cari îl insultau și să decline solidaritatea cu cel ce s'a expus în luptă. La urma urmelor, prezidentul are el îndreptariu în orice cauză încălțată: *regulamentul*, numai din acesta e permis să ia măsuri în orice caz dat... Scandalul înscenat de tabăra Nagy Györgyilor nici nu avea de scop de cât asta: să lovească în Vaida, și prin el în toți românii, mai tare decât permite și prevede *regulamentul* dietei.

Ne miră că deputatul Pop n'a observat asta, ci a sărit în cursă: desaprobă pe Vaida, recunoaște astfel și direct și indirect că e îndreptățit tărăboiul din dietă și presă, că într'adevăr, unul dintre cei mai combatanți deputați români a comis păcat a cărui pedepsire trece din cadrul *regulamentului* și implică măsuri excepționale.

Dar atunci ungurii din dietă și-au ajuns scopul propus. Ba chiar mai mult, căci nu numai își iau satisfacție cum le place, ci pe

d'asupra au mai dat și-o lovitură luptei ce cu atâta bărbăție se pornise împotriva proiectului de lege al contelui Apponyi. Căci dacă așa se rezolvă chestia: în detrimentul românilor, asta-i eșec ce se va resimți asupra întregii atitudini a clubului naționalităților. Sârbii cu înclinări kossuthiste și cu admirație pentru cei-ce lovesc în Viena, se vor simți tot mai atrași spre nația asta »strașnică«, iar slovacii se vor purta tot mai timid...

Este doar atât de evident, că majoritatea actuală a dietei caută desființarea clubului naționalistilor. A nimicuit alegeri și reuși astfel a scurtă pe români cu un mandat, iar chestia cu Zorlenț stă ca sabia lui Damocle, sabie care după câștigul de cauză în chestia Vaida, desigur va lovi mai nemilos.

Articolul dela 10 c. al ziarului »*Budapesti Hirlap*« încă nu ține de altfel să ascundă intențiile, ci aproape îndeamnă pe față: Ce mai atâte măsuri de regulament? Faceți singuri dreptate nației insultate și dacă s'au rupt bănci și s'au bătut slugi trimiși în sala dietei de guvernul stăpân, câte n'ați fi îndreptățiți să faceți față de valahi!

Așa glăsuște organul ministrului Apponyi.

Nu vor partidele maghiare să admită că Vaida poezia citată a folosit-o numai ca argument, ci-i atribue intenția de a insulta și *provocă*. Vor să atace astfel, sub pretext că se apără.

A fost, după a noastră părere, o greșală de tactică, baterea în retragere. Chiar dacă într'adevăr ar fi greșit adică, Vaida n'a greșit în contra *neamului său* și solidaritatea cu cel-ce atacă pe adversarul po-

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Pentru patrie.

Traducere de I. P.

Frederic Febure, dela comedia franceză, istorisește, că la un banchet oficial a avut norocul să fie așezat lângă un bărbat foarte distins, generalul marchiz de T..., a căruia conversațiune aleasă l'a făcut să uite și ce a mâncat. A rămas încântat de spiritul său drept, de nobleța sentimentelor sale, și mai ales de simplitatea manierelor sale.

Când s'a despărțit de acest povestitor strălucit, artistul avea ochii roșii de emoțiune în urma unei amintiri din războiul franco-german istorisită de generalul marchiz.

Generalul vorbește:

Comandam un mic corp de armată compus din remășițele mai multor regimente: călăreți, infanterie, garzi mobili... Era spre sfârșitul teribilului războiu.

Operam între Bourges și Nevers.

Avusem norocul de a bate în mai multe ciocniri pe un general german, baronul de G..., comandantul unor forțe cu mult mai mari, decât ale noastre.

După o încăerare foarte sângeroasă, care a ținut toată noaptea, în zorii zilei ne-am înțeles să suspendăm lupta timp de două ore pentru a putea strânge răniții și îngropa morții.

Vezi de aci tabloul. — O ziua palidă iluminând câmpia, unde unul peste altul, francezi și nemți culcați pe spate, unii pentru a nu se mai scula,

alții ciuruiți de răni, cereau ajutor și — lucru încă mai îngrozitor — niște nenorociți, a căror suferințe erau atât de feroase încât se rugau să fie ucși.

Infirmerii alergând cu târgile lor, și îndeplind monstruoasa însărcinare de a *alege* pe cei ce păreau transportabili... Chirurgii, plini de sânge alergând la *cei mai zoriți*... și în sfârșit duhovnicul împărțind ultimele ajutoare ale religiei acelor bieți oameni, cari îi plăteau cu vieța lor această ciudată afacere, acest rezultat unic în istoria noastră: palatul marelui rege¹⁾ împrumutând splendorile sale la încoronarea noului împărat german, pe când Parisul proclama detronarea dinastiei învingătorului dela Iena!

Eram călare în mijlocul unei grupe de oficeri, când văzui venind către noi pe generalul german urmat de statul său major. Își ținea calul la pas... După schimbarea salutarilor îmi ceru o întreținere particulară.

Amândoi făcurăm câte un semn; cele două grupe de oficeri, rămaseră la o parte, pe când caii noștri ajungeau la un loc retras, de unde nimeni nu putea să ne audă.

Își spune numele; făcui asemenea.

Nouă saluturi, apoi îmi zise, brusc:

— Nu pot crede, ceea-ce mi-se spune, dle general.

— Și ce vi-s'a spus, domnule?

— Că nu faceți prizonieri.

— Este foarte adevărat, răspunsei liniștit.

— Știi Dta că e îngrozitor, e sălbatic, zise neamțul cu o expresiune de spaimă.

1) Versailles. Palatul lui Ludovic XIV.

— Dar nu, din contră, e uman; aceasta va scurta durata războiului.

— Dar, replică el, vă expuneți la răsbunări teribile.

— Știu, dar ce vreți? astfel este războiul!

— Naveți dar pe nimeni din familie sub drapel?

— Ba da, pe fiul meu; e prizonierul Dvoastră, vedeți, domnule, că sunt bun platnic!

Generalul mă privi uimit; și deoarece un ultim semnal de trâmbiță ne anunță reînceperea luptei, ofițerii se apropiară de șefii lor și după o ultimă schimbare de saluturi, fiecare își ocupă pozițiunile de mai înainte.

Campania era pe sfârșite; armistițiul era pe cale de a se încheia.

Intr'o dimineață, fui vestit că la avanposturi generalul german întrebuse, printr'un parlamentar, dacă putea fi primit de mine.

Cam surprins la început, dar din considerație pentru vitejia acestui bătrân general, pe care-l văzusem la treabă, expunându-se personal, în memoria unor acte de umanitate mie cunoscute, și — pentruce n'ași mărturisii-o — mișcat de un sentiment de curiozitate foarte naturală, dădui ordinele necesare.

Câteva minute mai târziu generalul intră la mine.

Cu o perfectă curtenie îmi zise:

— Iată războiul terminat. Deoarece în mai multe rânduri am avut cinstea să mă măsoar cu dta domnule general, n'am voit să mă desfățez

litic mai ales atunci trebuie documentată, când vine treaba la strâmtoare.

Credința noastră e, că Vaida n'a căutat să inzulte neamul unguresc și nici nu suntem de părere, că pentru purtarea partidelor maghiare să inzulțăm nația maghiară.

Asta credem că e și părerea tuturor deputaților clubului naționalităților. Făcându-se însă concesiă, ca pentru a potoli îndârjirea celor cari cu sila vor să se revolte, să se decline solidaritatea cu cel luat la goană, ni-se pare că s'a mână apa pe moara strânsurei kossuthiste.

Cuvântarea

dlui I. Kalinderu, președintele Academiei române.

Onorați Colegi,

În ședința dela 23 Martie 1904, ați binevoit a-mi face cinstea să mă alegeți președinte al Academiei.

Hotărât, la început, să declin răspunderea ce-mi impune generozitatea Domniilor-voastre, din cauza multor sarcini ce apasă asupra mea, am primit totuși, asigurându-vă că voi pune toată dragostea și toată căldura, pentru a fi vrednic de încrederea ce-mi arătați.

Știam cât este de grea această misiune, dar eram încredințat că-mi va fi ușurată tot de Domniile-voastre, prin un concurs unanim și cu atât mai eficace, cu cât se întemeie pe o armonie mai desăvârșită între noi.

Primind dar presidenția în această speranță, sunt fericit că vă pot exprima astăzi mulțămirea mea calduroasă pentru sprijinul ce mi-ați dat grație căruia s'a putut introduce unele schimbări spre mai bine în viața și funcționarea instituției noastre.

În sesiunea de acum se împlinesc trei ani d'atunci, și urmează să alegem nou președinte, potrivit statutelor, cari prevăd la art. 15, că un membru nu poate fi reales pentru această demnitate mai mult de trei ani consecutivi.

Înainte de a procedea la lucrări, dați-mi voe, onorați colegi, să v'arăt chestiunile cari ne-au preocupat mai mult în acest interval de timp.

Întâiu, am căutat să înmulțim ședințele publice în cari luăm contact cu lumea de afară; tot așa, publicațiunile cari alcătuiesc partea cea mai însemnată a activității Academiei.

Intru cât am isbutit, se vede din Anale, cari înregistrează în anul prim și al doilea un număr destul de mare de ședințe publice. În urmă ele s'au împuținat, scăzând mai ales comunicările colegilor noștri corespondenți, cari sunt mai aproape de noi și pot colabora într'o măsură mai mare la ajungerea scopului Academiei: cultura limbei române, a istoriei naționale, a științelor și a frumoaselor arte.

De altă parte, nu toți colegii ne-au transmis textul comunicărilor. Unii ne-au dat numai rezumate, de multeori foarte scurte, așa cum sunt publicate în »Monitorul Oficial«.

La unele din ședințe, puține la număr, și mai cu seamă la cele publice, au asistat și câțiva din colegii dela Iași, în urma măsurii ce se luase de a li-se înlesni venirea la București.

Am propus această înlesnire, atât în dorința de a ne vedea mai des și a ne chibzui asupra diferitelor chestiuni, cât și pentru a se putea lucra cât mai mult în secțiuni.

În interesul Academiei, să sperăm că această participare va fi pe viitor cât mai vie. Fac asemenea urări și pentru participarea în număr mare a colegilor noștri onorari și corespondenți. În acest scop s'a luat chiar dispoziția de a-i invita la toate ședințele publice prin adrese personale.

În aceeaș dorință de a se desvolta autoritatea morală a instituției noastre, ziceam acum doi ani că ar fi bine ca persoanele străine de Academie să poată nu numai să publice lucrări în Anale, ci să facă și cetiri în ședințele publice. Mai ziceam că în acest chip s'ar înlesni multor tineri savanți prilejul de a se face cunoscuți, și mai cu seamă de a se devota studiului lor, iar Academia ar putea să-i aprecieze mai bine în vederea alegerii de membri. Regulamentul s'a modificat în acest sens, dar cu regret n'am avut până acum asemenea cetiri.

S'a mai schimbat regulamentul în privința împărțirii și acordării premiilor, cari chiar în această sesiune se vor decerne după noile dispozițiuni. Această prefacere ni-s'a părut mai grabnică pentru a putea da secțiunilor o autonomie care să ofere deplină garanție tuturor scrierilor.

Am fi dorit să mai introducem o modificare, de natura a ne permite să dăm nu numai premii și burse, ci și ajutoare pentru studii și diferite cercetări speciale, începute de persoane competente, dar cari nu pot fi isprăvite din lipsă de mijloace. Aceasta nu s'a putut face, fiindcă mai toate fondurile au o destinațiune anumită, dela care nu ne putem abate, căci ar însemna să călcăm voința generoșilor testatori. Avem însă fondul fericitului Adamachi, al cărui testament mi-se pare că nu se opune la o astfel de schimbare, în ce privește științele.

Ar fi de dorit ca comisiunea acestui fond, care urma să se ocupe de această modificare, în anul trecut, s'o examineze și s'o supună în sesiunea de față plenului spre deliberare.

A mai fost vorba de tipărirea într'o limbă străină, în cea franceză, a unui rezumat al lucrărilor Academiei, fie într'un buletin special, fie în broșuri. Fiindcă nu s'au putut găsi fondurile necesare pentru scoaterea unui buletin regulat, ne-am mărginit la publicarea rapoartelor dlui secretar-general, care a îngăduit străinilor să cunoască activitatea noastră. Mulți din cei cărora s'au trimes, au răspuns de primire, apreciind, în oarecare cunoștință de cauze, ființa și lucrările Academiei noastre. Asemenea s'au publicat în unele reviste și ziare străine, dări de seamă și articole de informațiuni. »Journal des Savants« din Paris spune chiar că datorează informațiunile sale acestor rapoarte traduse.

Să sperăm că vom putea publica în curând un buletin regulat, căci Academia numără ca membri onorari și corespondenți mulți bărbați eminenti cari nu ne cunosc limba, dar față de cari avem nu numai datoria, ci și interesul de a-i ținea în curent cu activitatea noastră.

Alte instituțiuni și societăți de științe au astfel de buletine. De exemplu la noi, societatea de științe din București și universitatea din Iași. Despre cea dintâiu am vorbit acum doi ani, iar în Analele celei din urmă se publică, în franțuzește, nu numai lucrări ale profesorilor facultății de științe, ci ale celor cari au trecut printr'însa. Însemnătatea lor au făcut ca buletinul să fie prețuit în străinătate și chiar și să se ceară, de reviste speciale, voia de a reproduce unele articole.

Îmi permit asemenea a aminti dorința ce am avut cu toții, ca biblioteca să fie deschisă și seara, spre a putea fi cercetată de cât mai mulți. Dela trecerea bibliotecii Statului la Academie, biblioteca noastră a rămas singură în București la dispoziția publicului, fără deosebire. Atât înainte cât și după fuziune, s'a făcut totul pentru păstrarea cărților în bune condițiuni și pentru mulțumirea cetitorilor. Din nenorocire, nu s'a putut deschide și seara, deoarece, după cum am constatat cu mâhnire, localul, cu sistemul lui de iluminat și încălzit, nu prezintă destule garanții de siguranță, iar pentru mărirea construcției sau pentru clădirea altei noi, ne-am lovit de aceeaș greutate: lipsa de fonduri.

În discursul dela deschiderea sesiunii din anul trecut, gândindu-mă la locul întins din jurul Academiei, dedeam expresiune urării ca între multe opere cari vor aminti jubileul de 40 de ani de fericită domnie a M. S. Regelui, să fie un mare edificiu, ridicat de Stat, pentru biblioteca noastră. N'am avut fericirea să vedem împlinită această

lără a vă fi spus ce înaltă stimă am pentru caracterul dvoastră, deși mi-ați mărturisit aceea... ferocitate, pe care mai curând nu-mi vine să o cred, adaogă el cu un zimbet cam silit.

Nu găsi alt răspuns, decât un cuvânt de politeță obișnuită.

— Nu mi-ați spus, reîncepu Neamțul, că fiul dv. este prizonier?

Fără de voie făcui o mișcare.

— Dacă i-am da drumul? adaoase el.

— Ar reintra în serviciu pentru a se bate din nou. Dacă ar face altfel, n'ar mai fi fiul meu!

— Bine, zise generalul după un moment de tăcere. Un ultim cuvânt: cunoașteți locul internării sale?

— Nu știu, răspunsei destul de rece privind-l drept în ochi.

El se sculă și se mulțami a-mi răspunde cu un accent de demnitate rănită, care mă mișca fără de voie:

— Simt, că mă judecați rău, dle. Îmi pare rău, dar sper, că cât de curând vă voi da o părere mai bună și mai dreaptă despre mine. Mă apropii de mormânt și am făcut războiul numai pentru a urma pe bătrânul meu rege, pe care-l ador, și al cărui amic am fericirea de a fi. Nu cred că soartea ne va mai pune față în față. — cel puțin nu pentru a ne bate... Adio dar, generale. Mult sânge a fost vărsat, nu e treaba mea să discut, de care parte era dreptatea. Eu mi-am făcut datoria, cum și ai făcut-o și dta pe a dtale... Dzeu ne va judeca.

Era să se retragă, când întră un oficer de serviciu, urmat de o femeie.

— Iertare, domnilor, iertați domnule general, că intru astfel la dvoastră, dar această sărmană femeie nu voia să înțeleagă nimic, ea doria să vadă cu ori ce preț pe generalul: durerea ei era atât de mișcătoare, încât am luat asupra-mi ca să v'o aduc.

Apoi, întorcându-se către femeie:

— Ei bine! buna mea femeie, iată-l pe generalul!

— Iertați-mă zisei către generalul german, un moment încă și sunt al D-voastră!

— Ce doriai? Să vezi pe generalul? Sunt eu. Să-i vorbești? Ei bine te ascult; încă odată, ce dorești?

— Vreau pe fiul meu, zise bătrâna lăsând să cadă gluga mantalei sale.

Era o țărancă de vre-o cincizeci de ani, cu profilul aspru, cu trăsăturile energice, cu fisonomia severă și mândră, cu privirea fixă și profundă, cu pleoapele înroșite de veghieri și de lacrimi.

— Fiul D-tale, îi răspunsei cu o adâncă compătimire, fără îndoială era în armată? Dar, biata femeie, așa e soartea tuturor mamelor, de a fi lipsite de copiii lor în timp de războiu; și eu am un fiiu, care s'a bătut bine, — în acest moment este prizonier. Trebuie să îngădui și să aștepti, cum îngădui și aștept și eu!

— Vreau pe fiul meu, repetă bătrâna!

— Dar unde este?

— Știi și eu!... A fost ucis aproape de aci, într'un cătun... Da, frumosul, viteazul Petre, mi-l-au ucis... golani!

Fără de voie arunca o privire asupra generalului german ascuns în penumbră. Mi-se păru

foarte mișcat, căci îl surprinsei ștergându-și pe furiș o lacrimă, care-i udă marea mustață albă.

— Dar, zisei către biata mamă, a căreia durere îmi făcea rău, știi numele satului unde s'a prăpădit sărmanul băiat?

— Da, domnule, la Mesnil.

— Bine. Voiu da ordine să-l caute, și sper, că și-l vom înapoia pe acela pe care-l plângi. De sigur era fiiu unic?

— Ei! nu, mai aveam trei, strigă bătrâna, izbucnind în suspine. Toți morți! Și e îngrozitor, când mă gândesc că nu mai am băieți de dat patriei.

Muți de surprindere și de admirațiune, neamțul și eu ne privirăm.

Îl văzui descoperindu-se încet, în tăcere în fața acestei expresiuni de iubirea patriei, în fața acestei mame, care nu numai că pierduse tot, dar era încă desperată, că nu putuse pierde mai mult!

»Dacă fiiul d-tale este la Mesnil, dupăcum spui, peste câteva zile vei putea să împlinești ultima datorie și să plângi pe mormântul său, îți dau cuvântul meu, chiar de ar trebui să-i caut eu singur. Scrie pe această foaie de hârtie numele său, vârsta, numărul regimentului său, în fine toate informațiunile ce poți da pentru a înlesni cercetările.

Bătrâna ștergându-și ochii, care-i vărsaseră atâtea lacrimi, începu să scrie.

După ce am șoptit un ordin adiutantului, care ieși îndată:

— Ei bine! zisei bătrânului tovarăș al regelui Wilhelm, ce crezi despre aceasta?

— O țără capabilă de a inspira asemenea de-

dorință, dar să nădăjduim că, față cu trebuința ce se simte tot mai mult, și când împrejurările vor permite, înaltul guvern se va gândi la realizarea ei.

Să mai sperăm că dl ministru al instrucțiunii publice și cultelor va binevoi să revină asupra subvenției ce ne-a dat pentru »Publicațiunile Hurmuzaki«, care la început, în 1899 era de 33.000 de lei, iar de atunci a fost scăzută la 10.000 de lei, mai puțin de a treia parte. Suma fiind mică, cu regret am fost siliți să restrângem publicațiunile, deși documentele sunt adunate și stau gata de tipar.

Tot în acest restimp am propus o lucrare despre starea actuală a românilor din Macedonia, studiată din toate punctele de vedere. În schița de program ce mi-am permis a ceti anul trecut, când am oferit suma de 4000 de lei în acest scop, ziceam că lucrarea va trebui să cuprindă și istoricul lor în secolul al 19-lea, cum și o antologie a scriitorilor străini, cari s'au ocupat de dânșii.

Am adăugat că rămâne Academiei să delege un cunoscător și să întocmească programul definitiv, după care să urmeze. Până acum nu s'a putut face programul și nu s'a prezentat nici o propunere, dar cred că nu va întârzi, și sper că acest studiu va aduce totdeauna multe lucruri privitoare la formarea limbei și la istoria neamului românesc. Nădăjduesc asemenea că Academia se va ocupa de această chestiune, și va chibzui și asupra altor mijloace, pentru aducerea ei la îndeplinire cât mai curând.

S'a lucrat cu sârguință la »Dicționarul limbei române«. Comisiunea vă va prezenta o fasciculă definitivă, și a avut grija ca întocmirea dicționarului să fie cât de întreagă, cu un număr de citațiuni bine alese, însă limitat după dorința M. S. Regelui, care așteaptă cu nerăbdare ca această lucrare să fie pusă cât mai neîntârziat în mâna tuturor.

În ce privește ortografia Academiei, am făcut tot ce am putut pentru adoptarea ei de cărturari. Astfel am obținut dela ministrul de culte partea de căpetenie, adică introducerea ei obligatoare în școli, iar frații de peste hotare, etimologiști pronunțați, s'au grăbit a o primi și a o răspândi. Am intervenit și la celelalte autorități de aci, la ziare, la reviste și mai toți au pus-o în aplicare, unii cu oarecari schimbări, afară de »Monitorul Oficial«, deși am mijlocit în mai multe rânduri.

Am de asemenea plăcerea a vă comunica, că colecțiunea noastră de documente s'a îmbogățit mult în vremea din urmă. Pe lângă cele primite în dar, s'au procurat din țară un număr foarte însemnat de acte, între cari: hârtii particulare,

autografe, diferite scrisori, tipărituri, acte publice oficiale originale, de netăgăduită valoare pentru Istoria Renașterii României, îndeosebi pentru epoca dinaintea de 11 Februarie 1866.

Împreună cu dl Studza și cu dl Bianu, colegul nostru, am fost la Constantinopole, unde am cumpărat o colecțiune de documente, tot privitoare la studiul istoriei noastre naționale. Acestea se raportă la trecutul nostru dintre anii 1371 până la 1865 și sunt: multe berate, scrisori de ale Domnilor, poeme, discursuri, inscripțiuni pe morminte, rapoarte de ale Comisarilor trimiși în principate, acte relative la navigațiune, la comerț, la veniturile și cheltuielile țării. În sfârșit, un material pentru istoria noastră, prețios nu numai din punct de vedere politic, ci și economic cultural. Cercetarea mentalității și a relațiilor economice cu celelalte popoare, e de mare însemnătate, căci în lipsa unor scrieri speciale, ele ne arată firea străbunilor noștri și ne explică multe întâmplări și fapte din istoria noastră.

În ce privește bunurile Academiei, Delegațiunea a făcut, onorați colegi, tot ce a putut pentru îmbunătățirea lor, în marginile posibilității. Astfel: s'a ridicat în plan pădurea Roșiori și pădurea Perișor dela Țigănești, care s'a dat de curând în exploatare; s'au înființat numeroase pepiniere și s'au făcut mai multe plantațiuni, în poeni și mai ales pe hotarele pădurilor, cari s'au fixat prin șanțuri. S'a făcut o moară cu turbină pe moșia Măgurele-Oteteleşanu; s'a construit și reparat case de administrație, cantoane silvice, magazii, pătule și alte ecarete.

Asemenea s'a măsurat moșia dela Măgurele-Oteteleşanu și s'a arendat locuitorilor în parcele. S'a studiat de aproape starea economică a sătenilor de pe celelalte moșii, în vederea unei arendări care să ocrotească munca locuitorilor. În baza acestor studii, am prevăzut apoi ca arendașii să fie obligați a da sătenilor un sfert din moșie ca pământ de arătură și islaz, în apropierea satului. Plata să se facă în bani, iar pentru cei cari nu vor putea, s'a hotărât câtă și ce fel de muncă să facă de fiecare hectar. Pentru muncile executate în plus, am stabilit acelaș preț, care nu va putea fi scăzut în nici un caz, cum nu va putea scumpi nici pământul ce va da peste suprafața de un sfert de moșie. Am mai pus condițiune arendașului, să oblige pe locuitori a cultiva cânepă, în plante de nutreț, leguminoase, cartofi, cum și să gunoiască locurile și să observe cu stricteță alternarea în culturi.

Ca măsură moralizatoare i-am cerut să nu învoiască pe sătenii cari trăiesc în concubinagiu. Până acum nu s'a arendat nici o moșie în a-

voatente, poate aștepta totul, poate spera totul dela viitor, răspunse ei. Această femeie mi-a făcut rău și de data asta, nu învinsul est mai vrednic de plâns.

— Iată, zise țărancă întinzându-mi hârtia, am însemnat totul aci. Pun temeiul pe făgăduiala d-tale, și rugându-mă lui Dumnezeu pentru cei patru fiicăi ai mei, mă voiu ruga și pentru D-ta.

Iertați-mă domnule, vă mulțumesc și rămâneți cu bine.

— Așteaptă un moment, zisei bătrânei, văzând că se întoarce ofițerul de serviciu, care-mi șopti aceste patru cuvinte:

— S'a făcut, domnule general!

— Bine! Ia-mi brațul, doamnă.

Ea se uită la mine mirată și rușinată...

Când ieșirăm, garda era sub arme, și când țărancă, răzimată de mine, apăru în fața frontului trupelor, vocea ofițerului, care urmase instrucțiunilor mele, comandă:

— Drepti! Pentru onor prezentați arma!

Și astfel condusei pe nobila femeie până la avanposturi.

Când mă întorsei, generalul german plecase, dar lăsase pe masa mea carta sa, pe care cetii aceste cuvinte scrise cu creionul:

>Generalul marchiz de T... își va revedea fiui peste câteva zile. Am fost de față la o scenă, pe care n'o voiu uita nici odată. Ce norocos sunt eu, că pentru a face fericirea unui părinte, nu sunt nevoit a-i căuta copilul printre morți.

ss. General Baron de G...

Și-și ținu cuvântul, cinstitul soldat. Peste o săptămână îmi îmbrățișam copilul care se întorcea în Franca cu armele și fără condițiuni.

Dacă v'ași istorisi un roman, aș putea zice, că atins de generositatea vrășmașului nostru, fiul meu nu reintră în serviciu... Dar adevărul înainte de toate: ești soldat, nu-i așa?... Îți iubești țara! ghiciți restul!

Cât despre biata bătrână, dacă veți merge vredat la Bourges, la câțiva kilometri departe de acest oraș, intrați în cimitirul cătunului Roissy, veți putea vedea un mormânt împodobit cu flori; priviți epitaful și veți citi:

Petre Baudouin

26 ani

sergent în garda nobilă dela Nièvre
ucis de vrășmaș — 1870.

Mi-am ținut cuvântul — și biata bătrână poate veni în fiecare zi să se roage pe mormântul copilului său... Dar unde sunt ceilalți trei?..

Dacă m'o fi uitat în rugăciunile ei, o iert cu toată sinceritatea. Mamele au tot dreptul de a fi excluzive în durerile și amintirile lor.

H A Z.

— Când ai fost arestat, ai fost găsit plecat pe victimă, căreia ai voit să i furi ceasornicul.

— Furi ce poți. Nu toți pot fură prințese de Saxa?!

ceste condițiuni, de oarece contractele sunt încă în vigoare.

Se vor pune însă foarte curând în aplicare, dacă nu va fi cu puțință să căutăm moșiile în regie, sau să le dăm d'a dreptul la locuitori.

Am fost îndemnați la această îngrădire de interese ce trebuie să poarte sătenilor Academia, care e și națională, cum și de urcarea arenzilor. În timpul din urmă acestea au crescut peste măsură, și ne-au dat de gândit, căci scumpirea lor nu era tocmai îndreptățită de o îmbunătățire a cultivei pământului, care să permită o creștere proporțională a producțiunii nici de introducerea unor noi venituri accesorii.

De altcum, suntem în drept a reglementa raporturile economice dintre arendaș și muncitorii locali, precum e drept să intervină și Statul în transacțiunile dintre cetățeni, când acestea ating interesele lui, sau când tind la asuprirea celor slabi. Mai pe sus de libertatea transacțiilor, care e un drept isvorit din Codul civil, este, onorați colegi, dreptul sfânt al egalității, al existenței fie-căruia ca om, fără care nu se poate închipui nimic durabil.

Am luat măsurile ce am arătat, fără a atinge însă interesele proprietății, care e tot atât de trebuincioasă. În timpul de față evoluțiunea universală tinde tot atât de mult la îmbunătățirea traiului clasei muncitoare, ca și la întărirea ideii proprietății.

Protecțiunea muncii s'a legiferat în statele de apus. Acolo s'au ocupat întâiu de lucrătorii industriali, fiind cei mai numeroși, dar de curând se studiază aplicarea ei și la muncitorii agricoli. O asemenea intervenire din partea statului, pentru stărpirea abuzurilor și regularea regimului muncii, s'a făcut și la noi, în măsură mai mică, în ce privește lucrătorii din fabrici și ateliere. Aceiași sollicitudine o merită de sigur muncitorii noștri agricoli, cari sunt în număr covârșitor, mai cu seamă că suferă mult și de lipsă de cultură.

În ultimele decenii s'a făcut, ce e drept, mult pentru luminarea lor, dar sunt departe de acel minim de cultură, care e indispensabil ori-cărei bunăstări și progres! De aceea Academia, pe lângă condițiunile de cari am vorbit, s'a ocupat de instrucțiunea și moralizarea locuitorilor de pe moșiile sale. A reparat și înfrumșețat bisericile și școlile din Măgurele, Olteni, Călmățui, Oteteleşu, și a contribuit la dezvoltarea lor cu material și cărți didactice.

Am fost adânc mâhnit că cu toată această grijă, Academia deși n'a suferit decât pierderi mici, n'a fost scutită de o mișcare între locuitori. Instigați fără îndoială de alții, s'au dedat la devastări, ca la Oleni, unde au jefuit conacul, arzând și distrugând mobilierul și bătând crunt pe arendaș și administratorul său; la Călmățui, unde a fost asemenea o mică răsvrătire.

Academia a mai dat tot concursul său preoților și învățătorilor, cari sunt cei mai în măsură să lucreze la luminarea țaranilor noștri. E de datoria noastră să le stăm într'ajutor și să le dăm toate mijloacele pentru a-și împlini chemarea, căci trăind între săteni, dânșii sunt sfătuitoarii lor cei mai de aproape. Dela povețele ce le vor da, atârnă în parte isbânda spre binele țării și al neamului întreg. Fiind apoi mai toți oameni tineri, ieșiți din școli cu cunoștinți îndestulătoare, — cum ziceam în cuvântarea ce am rostit anul trecut la congresul corpului didactic — înțeleg că nu trebuie deșteptate în popor închipuirii primejdioase, speranțe ce nu se vor împlini, dar cari pot ajunge să-i îndrepte pe căi greșite.

Lumină dar, cât de multă lumină poporului, spre a ști cum să trăiească și să folosească puterea și darul ce i-a dat natura! Lumină, căci mai pe sus de robia banului și a pământului lumea suferă de robia neștiinței, și numai lumina poate îmbunătăți și păstra cu adevărat bunăstarea omului.

Pentru personalul Academiei, am propus în ființarea unei case de penziuni și chiar se fac rețineri de trei ani. S'a întocmit și un regulament, care urmează să-l luăm în deliberare în această sesiune, spre a se putea pune în aplicare.

Au mai fost și alte lucrări, despre cari dl secretar general va face obișnuitul raport.

Înainte de a sfârși mai îngăduiți, onorați colegi, a vă comunica că la recepțiunea dela Palat, cu ocazia jubileului, Academia a fost primită luând parte toți membrii ei. Mândri de o domnie

atât de îndelungată, cum n'a avut țara de multă vreme, am serbat această aniversare și printr'o ședință solemnă, în ziua de 12 Maiu 1906.

În tot'dauna Academia a luat parte vie la tot ce privește Dinastia, țara și neamul nostru. Ea a fost din tot sufletul alături de națiune, când M. S. Regele, înaltul ei Protector, a avut să îndure pierderi în Augusta Sa familie și când a fost suferind.

Acum e adânc mâhnită de năpasta ce s'a abătut asupra țării prin mișcarea dela sate.

Dea Domnul ca această dureroasă încercare să treacă curând, și urmările ei, cari vor fi destul de grele, să fie șterse cât mai repede printr'o muncă încordată și unită a tuturor!

Dea domnul ca țara să iasă regenerată, întinerită, din această sângeroasă frământare între fiii ei, pentru binele tuturor românilor.

Din România.

Ministerul de interne a revenit asupra poziției sale de a nu permite în țară introducerea muncitorilor agricoli străini, cari să lucreze pământurile cari se cultivă în bani.

Ministerul a și aprobat vre-o 15 cereri pentru introducerea à 1000 lucrători străini.

După răscoală. Invoelile agricole dintre țărani și proprietari continuă să se facă prin concesiuni reciproce.

Pretutindenii, unde timpul o permite, locuitorii au început munca câmpului.

Intrunirea proprietarilor din Ilfov. D. C. Alimăneșteanu, prefectul de Ilfov, a întrunit ieri în localul prefecturii pe proprietarii din județul respectiv. Au răspuns la chemare vre-o 50 proprietari.

Dl prefect le-a comunicat că i-a întrunit spre a-i ruga, în numele guvernului, să se înapoieze la moșiile respective și să procedeze acolo cu blândețe și înțelepciune, spre a putea ajunge la o bună înțelegere cu țărani.

Dl Alimăneșteanu a făcut atenți pe proprietari că guvernul nu va putea să țină multă vreme armata la sate și țărani n'au să fie neconțenți stăpâniți cu tunurile și de aceea se impune ca invoelile agricole ce se vor face să fie mai blânde pentru țărani.

La apelul dlui prefect, au răspuns d-nii Victor Antonescu, Grigore Cantacuzino, At. Dimitrescu și Filipache Corlătescu.

Proprietarii au asigurat pe dl prefect că vor proceda cu prudență când se vor înapoia la sate, dar au protestat în contra felului cum în alte județe prefectii impun proprietarilor invoelii la cari ei nu pot conveni.

De pe Domeniile Coroanei. În Februarie 1899 s'a întemeiat după indemnii dlui Ioan Kallinderu o societate culturală pe Domeniul Coroanei Georghia, din jud. Prahova.

Această societate, purtând numele neuitatului patriot C. A. Rosetti, a funcționat până în Maiu 1904 când s'a transformat în economică-culturală. De atunci societatea a propășit și mai mult, iar în adunarea generală din urmă a hotărât să se ocupe, pe lângă operațiunile de împrumut, de procurarea de mașini agricole, pluguri, grăpi, în comision, pentru locuitori. De altcum acest fel de operațiuni se făcea de mai mult timp pe Domeniile Coroanei, de pildă la Rușetu, unde s'a cumpărat o garnitură de treier, la Cocioac, unde s'au cumpărat trioare.

În ce privește partea culturală, societatea a sprijinit reprezentațiunile teatrate, a organizat petreceri și conferințe, și a ajutat pe mulți elevi silitori, dar lipsiți de mijloace.

La chestia fondului preoțesc.

Un tiner capelan s'a supărat foc, că nu i-am publicat în »Biserica și Școala« o scrisoare violentă și cu tășuri personale. N'am luat cunoștință publică despre acele supărări, dar vine »Reprezentantul preoțimei« la »Fondul preoțesc« să mă mângăie și cere să nu mă supăr pentru »însuflețirea« tinerului nostru frate. Pusă așa teza trebuie să răspund, căci altfel tăcerea mi-s'ar explică de supărare, și eu nu voiu să fiu în supărări cu foștii mei elevi.

Propriaminte eu ar trebui să-mi cer scuzele, că n'am rămas la limita drepturilor mele de a mă pronunța ca și membrul consistorului și sinodului eparhial, în chestiunea fondului preoțesc, ci m'am dus în adunarea preoțească, am primit chiar mandat de a lucra în comisie și am contribuit la adunarea materialului deslușitor în afacere.

Recunosc, că la această n'aveam drept eu monahul: dar voi m'ați sedus pușorii mei, cari avându-mă odată între voi, în adunare cu cuvinte dulci dar hotărâte, ați pretins dela mine să vă țin prezidiul în comisiune. Și eu am avut slăbiciunea de a mă lăsa sedus de dragostea voastră. Dar tot eu nu v'am lăsat, ci v'am rugat să mă lăsați, atunci, când socotiți, că afacerea e coaptă pentru rezolvare.

Dar uite ce m'a dus între voi.

Pe la anul 1900 mi-se jeluia un iubit elev, că e îngrijat de familie. »Aș plăti ori ce taxă mare la fondul preoțesc să știu că trag dela gura pruncilor, numai să știu, că nevasta și copiii mei nu vor rămânea pe stradă după moartea mea. Nu ne trebuie penzie, numai de familiile noastre să se îngrijească fondul«. Iată aceste cuvinte m'au mișcat și dus între voi, ca să vă fiu întru ajutor.

Tovarășii mei din comisie vor ști mai bine câte experiențe de lucruri și oameni am făcut. Bună-oară într'o conferință preoțească azistată de mine, căci illo tempore ascultasem și conferințele preoțești, se cerea penzie la potență, dar de urcarea taxelor nici să auză nu voiau oamenii noștri. »De unde dau părinte, penzia, dacă fondul nu se ajunge? D'acolo nu plătim nimic, zise preotul bătrân, ci să ni-se deee penzie«. — »Iată o coroană, cumpărăm pe ia fabrica lui Neuman«, îi zisei. »Ei, cum cu o coroană? « Tocmai »cum« din un milion de coroane, presupunând că dispunem liber de el, am încerca să facem fond de penzie pentru un contingent de 614 preoți« îi răspunzei eu. Ici așa, într'alt loc altfel, destul că mare mângăiere n'am avut din altruismul meu.

Punctul meu de mănecare a fost: îngrijirea cinstită și precizată pentru văduve,

orfani și deficienți. După socoteala mea, Fondul preoțesc pe lângă împlinirea celorlalte datorințe ale sale, cu o urcare de taxe, va putea împlini cea mai ardentă dorință a preoțimei, adică a da penzie cinstită văduvelor, orfanilor și preoților deficienți, ca primii să nu rămână în sarcina stradelor iar ultimii în sarcina capelanilor. Având odată asigurate văduvele, orfanii și deficienții, să se lucreze apoi pentru extinderea fondului și la penzionările generale ale preoțimei, cât mai în grabă cu atât mai bine. Altfel pășim ca cei ce au decretat fondul de penziune și acum nu pot realiza penziunile din veniturile curate ale fondului lor.

Comisiunea însă, precum îmi spunea aici în seminar, unde ei păzesc locul de dispoziție, și-a aflat socoteala pentru perfecta realizare a fondului de pensii preoțesc, presupunând cele presupunând din scrisoarea de ieri a »Reprezentantului« și exactitatea calculului matematic și mai ales a calculului matematic, căci sinodul însuși s'ar bucura dacă ar vedea preoțimea noastră asigurată pentru toate eventualitățile de neputință, dar cifra rigidă n'are inimă, ea nu îngăduie nimic, dar absolut nimic.

»Dacă ați aflat socoteala reală, dovedită, le-am zis, nimenea nu vă va fi încontra. Aici hotărăște exclusiv convingerea formată din calculii matematici ai bazelor pe cari se întemeiază proiectul de statute. M'aș bucura să fie aflată acea socoteala«.

A urmat apoi schimbul de idei și din o parte și din alta și m'am speriat de punctele extreme, de cari mi-am văzut sfâșiate speranțele unei soluțiuni mulțumitoare pentru preoțime, căci unde începe războiul, înceată dragostea și prin urmare și izvorul dător de viață a fondului preoțesc, căci bine înțeles, numai dragostea către preoțime l-a făcut și l-a ținut în forma de astăzi. Fondul preoțesc este o scumpă dar și grea moștenire. Începătorului lui a adus lauri, deslușitorului prezent spini, iar viitorului preot aur.

Am lucrat și eu pentru deslușirea afacerii și așa era natural să mă și înșpin. Dar voi știți dragii mei elevi, că eu întru asprime v'am crescut ca să vă păzesc de rău în vârsta voastră sburdalnică și să ieșiți din școală oțeliți pentru cununa de spini ce vă așteaptă în viață, ca să o purtați pentru numele lui Hristos, încoronat cu spini. N'aș fi dascălul vostru dacă n'aș fi oțelit însumi chiar și pentru spini proveniți dela fiii mei sufletești, cari sunt mai dure-roși. Numai mai mare supărare să nu fie.

R. Ciorogariu.

Călătoria regelui Italiei la București, de care fusese la început vorba, nu se face, fie din cauza recentelor turburări, fie din cauza diferitelor momente diplomatice, care nu consiliază pentru moment, această călătorie.

Înainte de dejun, dacă beal un jumătate de pocal de apă amară

Igmândi

al lui Schmidhauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordinu în decurs de 2—3 ore

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, galbenare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne Comandă se pot face la Schmidhauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei o o o o o o o o o o sticle mici 30 fil., mari ; 50. să nu se confunde cu alta apă amară. o o o o o o o o o o

COMLOTUL MIȘELESC.

BĂRBĂȚIA LUI VAIDA-VOEVOD.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

La ceea-ce ne-am așteptat cu multă strângere de inimă, nu s'a putut evita. Ori-cât de demn și cuviincios și de cavalește s'a purtat dl Vaida, furia și farizeismul șovinistilor totuși l-a încurcat într'un avertisment protocolar, care te oprește pe un restimp de a putea vorbi cu toată bărbăția. Era josnică și murdară toată comedia de înainte pregătită. Te întrebi cu mirare: la ce dracu i-au mai și pus termin de apărare acuzatului.

Știam de mult ce mizerabile planuri urmărește majoritatea. Robită de superioritatea calitativă — dacă nu de cea cantitativă — a deputaților naționaliști și-a pus gândul drăcesc: stăm la pândă, le găsim un nod în papură și hai să-i încurcăm în afairuri de duel ori să-i nimicim moralicește. Robul pizmaș nu cunoaște altă armă.

Ei s'au pus pe lucru. Dl Vaida, cel mai îndrăzneț și bărbat între toți, era par'că venit să cadă cel dintâiu în căpcana ascunsă. Nimănua însă nu-i trecea prin minte, că tocmai așa din senin, fără nici un motiv mai serios să dea așa de mișelește năvală asupra lui. Chiar și între ei s'au găsit câțiva oameni de omenie, cari mai știu să se indigneze de atacul din tufă.

Nu-i vrednic tot cazul să-i dăm atenție mai mare. În ochii noștri dl Vaida s'a mai ridicat în cinste și iubire, tocmai prin infamia, necinstea și ura lor păcătoasă. Și dacă ținem să fixăm aceasta scandaloaasă întâmplare, facem pentru că vedem în ea un plan drăcesc urmărit cu un cinism revoltător.

După Vaida pot să urmeze ceilalți rând pe rând. Toți cei mai de frunte sunt luați la țintă. S'a dat fără cruțare lozinca: trebuie discreditati, trebuie făcuți imposibili! Nu pentru noi — în fața noastră mizerabilitatea lor nu poate găsi decât dispreț și o resignare înfrânată. Nici nu asta speculează nemernicii aceștia. Nădejdiile lor sunt îndreptate către străinătate, care încă nu-i cunoaște îndeajuns, pentru a nu le crede măcar de un sfert!

Intr'o bandă ca și aceasta, lipsită de conștiință și de orice sentiment mai nobil, eră zădarnică orice apărare. Să le spui că nu ai avut intenții rele, să le arăți că tot cazul e ceva infinit de bagatel, să le mărturisești, că ai încercat să reparezi și câtă brumă de greșală ai fi făcut, eră o încercare zădarnică, și poate chiar de prisos. Nu de aceea au făcut ei elefant din purece, ca să aibă de cine să teme. Lor li-a fost să se arete viteji și grozavi. Lor li-a fost să nimicească cu ori ce preț.

Așa să mistifice lucrurile, și așa să viețuească de nerușinat, numai oameni ca și patrioții aceștia sunt în stare.

Dar, nu au izbutit. Vaida a fost bărbat până la sfârșit. Mai bucuros a suferit toate furiile și votul de blam, decât să se supună unei evidente nedreptăți.

Trebuia să înțeleagă măriile lor, că toată

truda lor de a pune coarne la un purece este ridicolă și în deșert!

Despre decursul ședinței avem următorul raport:

Ședința s'a deschis la orele 10, sub prezidenția lui Justh. Deputații naționaliști în număr complet de față. Toate băncile sunt ocupate. Dintre ministri, Apponyi și Darányi sunt prezenți. Galeriile gem de lume!

Deputații naționali s'au prezentat corporativ la Camera. Ei și-au luat locul lor obișnuit, aproape de ieșire. În mijlocul lor sta Vaida.

Intr'astea vitejii, ca săcuiul bătăran Nagy György, care inzultă în mod laș dame, apoi ceilalți derbedei se strângeau în jurul deputaților români, într'o atitudine provocatoare și amenințătoare.

Procesul verbal se citește într'un sgomot mornit, iar când se ajunge la scena de ieri — care se citește în întregime — ascultă toți cu atenție, izbucnind numai ici colea câte unul. Verificându-se acesta ia cuvântul dl Vaida.

Vorbirea lui Vaida.

Președintele: Rog pe dl Vaida să-și prezinte scuzele.

Alexandru Vaida: (Se ridică.)

Din norii grei ce se ridicau amenințător asupra Camerei se desfăcură numai decât fulgere și tunete. Era un virvar din care numai mișcări se puteau desprinde. Clopotelul sună în pustiu.

Strigăte: *Vino înainte trădătorule!*

Alexandru Vaida se desface din mijlocul colegilor săi și pășește bărbătește spre incinta Camerei luând locul tocmai la spațiile ministrului Apponyi. Deputații naționali toți s'au dus după dânsul. (Strigăte: Garda infamă care-l apără!)

Vaida: Când cetisem poeziile eram și eu indignat și surprins.

Strigăte: Ștreang îți trebuie!

Vaida: Eu totdeauna am adus argumente pentru ceea ce spuneam... (se aude iarăși pe-o clipă glasul oratorului din tumultul amețitor!)

Vaida. Nu-mi place să fac prostii și copilării... S'au mai spus aci și cuvinte mai aspre...

Aci turbarea ajunge la paroxism. Vreme de mai multe minute nu se văd altceva decât brațe amenințătoare, guri căscate și ochi holbați! Președintele intervine înzadar. Vaida însă stă drept și neclintit, cu glasul neșovăitor, însă puțin cam palid de emoție și indignare, pentru aceasta intoleranță nemai pomenită, — așteaptă liniștit să urmeze.

Vaida... În vorbirea lui a desaprobat și el poezia încriminată... (Urlete furioase: tu le-ai făcut blăstămatule)... dar mai târziu luând de seamă ce rea impresie pot ele face, a făcut tot posibilul ca să nu se tipărească în ziarul dietei... (Vehemente contraziceri și ocări. Battyáni conduce iarăși). ...Noi, deputații naționaliști, (obraznicii!) suntem aci pentru a apăra, iar nu pentru a ataca.

(Furia izbucnește cu putere elementară. Forța brahială amenință în tot momentul cu bestialitatea sa!).

Vaida: M'am dus la tipografia »Athenaeum«, însă cu toate trudele mele, n'au voit să suprimă din ziar poezia!

Strigăte: nu-i destul atât! nu-i destul! Cere iertare! Iertare! Iertare! Ori te dăm afară!

Vaida: Eu stimez toate naționalitățile...

Tumultul.

Ce a fost aci nu se poate exprima în cuvinte. Un singur răcnet se auzea din toate gurile: Pe noi să ne stimezi! Nu ne cuprinde în toate națiunile! Nimeni nu mai crede că este evitabilă o încăierare. Până și galeriile urlau: afară cu ei. Președintele e fără putere. (Iadul acesta abia după 10 minute se potoli o leacă).

Văzând că toate forțările și intențiile lui bune sunt îndeșert, și că toate cuvintele lui sunt talmăcite tendențios, dl Vaida renunță de a se mai apăra, și pentru a feri de bucluc întreg partidul, spune:

Vaida: ... cer scuze dela (megkövetem) on. Camera, și mă supun hotărârilor ei!

Turbulenții nu sunt mulțumiți, și fac un scandal ca acela, poruncind lui Vaida să se umilească până la pământ.

Strigăte: Cere iertare dela națiunea întreagă!

Insuși președintele se declară neîndestulit. Zice, că Vaida ar fi avut datorință să se adreseze și la el, președintele. Constată însă (abia atunci se potolește cearta), că până acum și altora s'a permis să facă corecturi și la tipografie.

În iritația asta se pune la vot, pedeapsa propusă de preșident: *admonierea protocolară*. Mai e vorbă, toți au votat pentru ea. Scenele cele mai furtunoase se repetă. — În jurul lui Szkicsák, care nu s'a sculat la votare se adună o ceată de bicskáși și vreau să-l de-a afară. Nagy György e roșu ca un curcan. Președintele îl ia la braț și îl duce la o parte. Apponyi se duce în ceata lor, și izbutește a preveni brutalitățile. Vre-o 5 minute trebuie să stea acolo până se împrăștie bătăușii.

Ședința se suspendă pe 10 minute.

Nime nu iasă pe culoare, toți vociferează și gesticulează ca niște nebuni. Incetul cu incetul nu mai se răresc deputații și se restabilește liniștea, cât ședința să poată fi re-deschisă la orele 11 și 20.

Vorbește apoi fad și emoționat la proiect un constituțional.

Ședința închisă.

La 11 și 30 președintele Rakovszky anunță că douăzeci de deputați cer ședință secretă. Publicul este poftit afară!

În ședința închisă deputații erau mai puțini și spiritele mai mulcomite.

Holló I. Explică de ce au cerut ședință secretă. Sunt nemulțumiți cu scuza lui Vaida și cu pedeapsa croită.

În acelaș sens vorbesc Farkasházi și...

Apponyi. Declară că din punct de vedere juridic chestia e tranșată și nu trebuie să se mai revină asupra ei. Din partea personală este treaba lui Vaida ce concluzii va lua. Eu unul — (ne miră acest fariseism al lui Apponyi!?) mi-aș depune mandatul.

Stefan Pop: Mulțumească-se Camera că partidul nu s'a identificat pe deplin cu Vaida, și nu ceară prea mult.

Ugron: Să terminăm cu asta.

La 12 și 15 se face iarăși ședință publică.

După redeschidere a vorbit

Simonyi Semadan Sándor pe lângă proiectul lui Apponyi.

Vajda părăsește Camera.

În vremea aceasta Vaida s'a îndepărtat din Camera în societatea lui Maniu și a lui Polit.

Kossuthiștii mai sălbatici au hotărît să-l insulte la depărtare și l-au păzit la ieșirea din Camera.

Vaida a trebuit să părăsească Camera pe o ușă laterală.

Hotărîrea aceasta de a-l maltrata pe Vaida a stârnit resens chiar și între kossuthiști, între cei mai bătrâni și calmi.

Discursul lui Kollár.

A vorbit apoi deputatul slovac

Kollár Márton. (Abia câțiva deputați erau de față. Aceștia însă ascultau cu mare atenție, pândind prilejul să-i poată găsi și lui nod în papură.

Intențiile lor mizerabile n'au isbutit. Kollár a vorbit foarte precaut și calm, către sfârșit chiar în ton mai glumeț.

Aurel Vlad a cerut să i-se amâne vorbirea pe proxima ședință. I-s'a dat voe. După un mic incident de stângăcie a prezidentului *Rakovszky* s'a trecut la fixarea ordinei de zi și s'a pus la vot dacă mâne să se țină ori nu ședință fiind serbătoare națională.

S'a făcut puțină gălăgie patriotică, însă afară de 10 inși, dintre cei mai extremi, toți au votat în frunte cu Apponyi, pentru ținerea serbătorii de mâne. Prin urmare proxima ședință va fi Vineri.

La ora 2 s'a trecut la interpelații.

Irredenta română.

Contele **Bethlen István** face interpelație în chestia mișcărilor irredentiste ale românilor. Vorbește îngrămădind cele mai grosolane minciuni și mistificând faptele. El zice:

Declarațiile din parlament ale naționaliștilor nu sunt în acord cu agitațiile lor din afară.

Strigăte: Fățarnici! trădători! Trebuie dați afară!

Contele **Battyányi:** Chestia română este una dintre cele mai mari primejdi pentru țara noastră. Naționaliștii vreau să spargă unitatea statului, ca pe ruinele lui să clădească România mare. Citează din Moldovan Gergely.

Aurel Vlad: Kristóffy în ediție valahă!

Bozoky Árpád: Noi totdeauna am fost măgari!

Battyányi. Vorbește numai în singular. Aduce acuze lui Bredicianu și lui Popp că ar fi rostit cuvântări trădătoare de patrie cu prilejul vizitelor făcute la expoziția din București.

Adresează interpelație către ministru președinte întrebând dacă acesta are cunoștința despre diferitele trădări de patrie ce au făcut trădătorii cu prilejul expoziției române din București și despre agitațiile *Ligei culturale între românii din Ungaria.* Așteaptă să se ia măsuri contra acestora.

Ședința s'a ridicat la 3 ore.

Afacerea Vaida.

Mișelia săvârșită de șoviniști în Camera împotriva falnicului deputat național *Vaida-Voevod*, a umplut de adevărată revoltă toată suflarea românească. Dela un colț al românismului până 'n celalalt este o adâncă indignare aspra infamiei ce s'a deslănțuit nu împotriva dlui Vaida, ci împotriva celui mai tipic reprezentant al gândirii și simțirii românești. Inzultele și batjocurile ne fac să ne ardă fața și să ni-se încheșteze pumnii contra mizerabililor cari pâlmuiesc fără sfi-dare sentimentele unui popor, ajuns de ocară și batjocură în propria-i țară.

Nu mai încape nici o îndoială, că toată acțiunea s'a făcut după un plan premeditat ca să înfrângă pe cel mai curajos, cel mai rezolut dintre deputați. Suntem însă convinși, că bravul român nu se va lăsa intimidat, descurajat, atunci când la spatele lui stă un întreg popor, gata să-l apere cu vieța de tâlhari și hoți cari stau în drum.

Li și sfătuim pe temerari să nu i-se miște nici un fir de păr lui Vaida-Voevod, căci n'o fi bine.

Impresia între români.

Afacerea Vaida ține în agitație tot publicul românesc. În decursul zilei de azi, am fost întrebați din toate părțile prin telefon despre afacerea Vaida.

În Arad spiritele încă erau agitate. Se cristalizează tot mai mult părerea, că chiar de ar fi greșit Vaida — ceea-ce este foarte discutabil — *partidul trebuia să se identifice perfect cu dânsul* și să nu cedeze în fața indignării artificiale care are scopul vădit a-i intimida pe deputați.

Românii din Arad comentau viu incidentul și-l aprobau întru toate pe Vaida. Sub impresia acestor discuții mai mulți inși au iscălit și trimis o telegramă de următorul cuprins:

Vaida-Voevod deputat

Budapesta.

Luptătorului neînfrânt admirațiunea noastră. Curagiu și bărbăție, noi te urmăm.

Sever Bocu, A. Călniceanu, dr. Romul Veliciu, Ludovic Fazecaș, Vasiliu Papp, V. Albescu, S. Seviciu, dr. Gligu, Ioan Moldovan, Stoinescu, Niță Popescu, Demetriu Truța.

Revolvere în Camera.

Pe culoarele Camerii s'au răspândit șoviniști că studenții universitari români au venit înarmați cu revolve pe galerii. Vitejii cari își suflau mânele ca să atace pe Vaida — despre care se știa că a venit cu revolver — au intervenit la Justh, care a și dispus să se închie toate ușile, cari duc jos la culoare, ca să nu poată coborî eventual tinerii români pe culoare.

Altfel cum puteau să s'arete viteji Nagy György și ceialalți infami.

Complot contra lui Vaida.

Ni-se telefonează din Budapesta, că între kossuthiștii sălbatici se face mare propagandă ca să-l maltrateze pe Vaida în afară de parlament. S'au conjurat mai mulți deputați să nu-l mai lase nici să între în parlament.

Un incident înaintea Camerei.

După terminarea ședinței, un grup de tineri români staționau înaintea Camerii conversând românește.

Intr'astea vineau spre dâșii Lázár Pál și alți câțiva deputați kossuthiști, criticând

în mod ungueresc pe deputații români. Ajungând în fața lor și observând că sunt români, Lazar li-a zis:

— Dvoastră să nu creșteți în spiritul în care sunt crescuți deputații români.

Un tinăr român le-a răspuns:

— *Vom fi noi și mai altfel!*

S'au făcut câteva schimbări de cuvinte și inzulte și atunci o ceată de vagabonzi unguri au tăbărit asupra românilor și i-a inzulțat. S'a născut o încăerare, în care a intervenit și poliția.

Ziarele maghiare și afacerea Vaida.

Foile maghiare din capitală se ocupă toate în articol de fond cu afacerea Vaida. Ziarul »Magyarország« vine într'alte din incidentul acesta cu propunerea că între cazurile de incompatibilitate să se pună și *trădarea de patrie.*

Asta natural o stabilește dl Hollo.

Deputații naționali.

Ziarele maghiare publică comunicate în senzul că deputații sârbi și câțiva dintre cei români și-ar fi exprimat nemulțumirea pentru felul cum dl Vaida și-a cerut scuzele că adică trebuia să o facă într'o formă mai domoală. Suntem autorizați a desminti categoric aceasta știre tendențioasă.

Ceeace desaprobă unii dintre deputații naționaliști este cetirea poeziilor, toți consideră însă explicările lui Vaida de suficiente și așteaptă hotărît dela majoritate ca aceasta să nu inziste pentru umilirea lui Vaida, ceea ce ar însemna desigur și umilirea partidului.

Apărarea națională.

—
Lavina crește.

—
Mare meeting în Viena.

—
Inzulțarea Românilor.

—
De lângă cetatea lui Gelu.

Bruscarea lașă și infamă a deputatului național Vaida în parlament aruncă o nouă materie inflamabilă în opinia publică românească. Mișei și infamii au crezut că vor teroriza, ei vor îndârji însă și mai mult spiritele românești.

Poporul român stă înmărmurit în față curajului temerar, cu care sunt tratați reprezentanții săi legali. Și nu ne îndoim că adunările ce vor urma vor da expresie în formă convenită indignării lor în contra procedurii strânsurei din Budapesta, care în obrăznicia sa nu mai cunoaște hotar.

Între evenimentele de azi a luptei pentru apărare remarcăm meetingul convocat în Viena pe mâne seară, care supără mult presa unguerescă. Aceasta presă cere ca guvernul să intervină pentru a se opri meetingul.

Un mare meeting în Viena.

Studenții universitari din Viena, români, germani și cehi au hotărît să ție un mare meeting de protestare contra infamului proiect a lui Apponyi, pe mâne sară. Convocatorul este iscălit de Cavaler Ioan Popescu și Cavaler Reus Mirza. »Magyar Hirlap« este informat că adunarea va fi oprită prin poliție.

Adunarea din Vințul de jos.

Vințul de jos, 10 April. (Telegramă particulară). Adunarea a reușit splendid. Popor imens. Oratorii dr. Bălan, dr. Maior, dr. Macavei și părintele Moța au electrizat mulțimea. S'a votat o rezoluțiune energică într'un entuziasm indescriptibil.

Adunarea din Lugoj.

»Drapelul« anunță, că pe 1/14 Aprilie s'a convocat adunarea de protestare în Lugoj.

Adunarea va avea loc în pavilionul otelului »Concordia« d. a. la 2 ore.

Adunarea din Beiuș.

Fruntașii din Beiuș au lansat următorul însuflețit apel pentru adunarea lor de Duminecă:

Fraților!

În sfatul țării — camera deputaților — se debate de prezent proiectul de lege asupra salariării învățătorilor noștri și asupra școalelor confesionale.

Acest proiect de lege vatămă drepturile autonomiei bisericești noastre și pune nouă și mari sarcine pe umerii noștri.

Față de această încercare a știrbirei drepturilor noastre asigurate prin legi, sancționate de Majestatea Sa Regele nostru și față de încercarea împovărării noastre, toți prelații români, întreg clerul și întreg poporul român din întreaga patrie și-au ridicat cuvântul lor de protestare.

În sfatul țării lupta grea a apărării noastre naționale, o conduc falnicii noștri deputați naționaliști.

Creдем a talmăci simțămintele și dorința noastră a tuturor, când cercăm ocaziune pentru a vă putea ridica cuvântul de protestare contra proiectului amintit și când cercăm ocaziune de a vă putea înșiră în tabăra luptătorilor apărării naționale, sub conducerea tuturor episcopilor și a tuturor deputaților naționaliști.

Românii din toate părțile, asemenea și celelalte naționalități: slovacii, sârbii și nemții au ținut și țin adunări populare, ca să ajungă la treptele tronului adevărata voință a poporului față de acest proiect de lege.

Românii din împrejurimea Beiușului, cari duc lipse înzecit mai multe, decât frații lor din alte părți și cari astfel au cea mai mare nevoie pentru apărarea pușinelor drepturi, ei încă trebuie să-și cunoască datorința față de ei înșiși și să o împlinească aceea cu însuflețire, reprezentându-se cu mic cu mare la

Adunarea poporală

de protestare contra proiectului de lege sus amintit, ce o convocăm la Beiuș pe 14 April 1907 la orele 11 și jumătate.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Constituirea ei.
3. Desbaterea proiectului de lege asupra salariării învățătorilor confesionali.
4. Rezoluțiuni și încheierea adunării.

La ordinea de zi vor lua cuvântul mai mulți frunțași din Beiuș și din clubul parlamentar a deputaților naționaliști.

Beiuș, la 7 April 1907.

Vasiliiu Papp protopop, dr. Gavril Cosma, dr. Ioan Ciordaș, dr. Ioan Iacob, dr. Constantin Popovici, Alexiu Ardelean, Nicolau Ciarnău, Ioan Cigariga inv., Georgiu Ardelean, Sever Crețu, Iuliu Crișan, Ioan Gyelan inv., Alexandru Fleffle, Georgiu Duma, Georgiu Cristea, Petru E. Papp preot Pocola, Ioan Iosif, Gavril Chidioșan, Vas. Terebenț preot Cociuba, Mihai Cosma, Georgiu Pap, Vasilie Nicoruța preot Sudrici, Constantin Ignat, Florian Meze, Ilie Lucuța preot Șebiș, Petru Fitero, Cornel Palládi, Nicolau Bogdan dir. de bancă Vașcău, Georgiu Bogdan preot Cărpinet, Ioan Lazar, Ilarie Crișan, Cornel Foltuțiu preot Feneriș, Ioan Chidioșan, Teodor Cristea, Moise Popoviciu adm. prot. Vașcău, Dumitru Cureș, Mihail Cosma jun., Ioan Pantea, Nicolau Bolcaș, Florian Goina preot Mizieș, Constantin Dringo, Petru Mihuța inv. Câmp, Andrei Pap

preot Criștor, Vasile Corb preot Poeni-de-sus, Terențiu Pap preot Buntești, Augustin Ciavici, dr. Cornel Nyes, dr. Augustin Ciurdariu.

De lângă cetatea lui Gelu.

Azi vin dela Cluj și mă simt dator să vă fac cunoscută situațiunea națională din acest centru, de care sunt legate multe suveniri bune și rele ca nici de unul din celelalte. Clujul este locuit de peste 6000 de români. Are cinci preoți români în funcțiune. Are un număr frumos de bărbați cu carte. Sunt peste 200 tineri universitari. Prin urmare are toate condițiunile ce se potesc spre a da ton decizător în toate afacerile noastre culturale și naționale, și cu toate acestea cum stăm? Clujul astăzi se vâra la spatele altora și ca să o poată face aceasta, Comitatul numit al »Cojocnei«, câțiva români din Cluj îl numesc Comitatul »Clujului« și convoacă pe românii din cercul Cojocnei etc. Comitatul »Clujului« la adunare de protestare în contra proiectului de lege a lui Apponyi, la Moci, 40 de km. dela Cluj, iar pe locuitorii din cercul Gilăului comitatul Clujului la Someșul-rece, o comună neînsemnată dincolo de Gilău, și toate acestea la sfatul energicului luptător național, care propovăduiește publice, că noi românii suntem așa de săraci în privința conducătorilor încât nația română ar trebui să-și pună de președinte pe un »strajameșter«.

Și așa Clujul propriu zis, rămâne între Mociu și Someșul rece, încunjurând ocaziunea de a-și da verdictul și el. Iar aceasta pentruca conducătorii de azi ai Clujului să aibă la spatele cui se adăpostii în lupta națională ce este la ordinea zilei. Așa poate rămânea omul și cu capra sătulă și cu varza nemâncată. Azi s'a ținut și sinodul protopopesc gr-cat. al Clujului, în care s'a primit protestul în contra proiectului de lege a lui Apponyi.

Dintre preoți vr'o câțiva au mărturisit, că cei mai mulți sunt consternați de indolența ce o arată conducătorul tractului dr. Elie Dăianu, față cu toate treburile tractului și de purtarea farizească a dânsului.

Urmările acestei tractări farizeești a șefului tractului a adus cu sine o nemulțumire generală în tract și a silit pe vice-protopopul din Feiurd să-i spună în față șefului:

Cu purtarea și ținuta D-tale și neinteresarea de toate lucrurile bisericești și școlastice, ne aduci pe toți într'o stare insuportabilă cu poporul.

Nu va trece doi ani și tot tractul va fi aprins de neînțelegeri, căci D-ta ne dai pe mâna poporului și ne iei toată voia de lucru, imputându-ne fapte de acelea ce D-ta zilnic le săvârșești.

Intr'adevăr neînțelegerile între preoți și popor, învățător și cantor, cresc pe zi ce merge ca ciupercile după ploaie. Socotelile bisericești sunt nerevăzute din partea șefului tractului în fața locului, de patru, cinci ani adecă de când l-a adus Dumnezeu pe șeful acela. De aci urmează suspiționări, imputări ce se fac zilnic din partea poporului la adresa preoților și coratorilor. Apoi insinuările dela oficiul protopopesc și de acolo dorgătoare muscălești la adresa preoților. Dar principala ocupațiune a șefului tractului este expedarea ucazurilor și redactarea ziarului săptămânal »Răvașul« cu care ocupă tot timpul și în care se laudă

pe sine pentru ca să-și acopere neglijența notorică.

Că ce spirit domnește între preoții tractului d-sale s'a putut convinge în sinodul de azi, în care era să i-se însire toată activitatea d-sale și numai cu aceea a scăpat, că a închis curând sinodul, după ce s'a votat protestul contra proiectului lui Apponyi. Cu toate acestea tot nu a scăpat de imputările meritate cu ocaziunea prânzului comun, la care au luat parte mai mulți preoți și mireni în hotelul Panonia. Din toastele ce i-s'au ridicat s'a putut convinge, că prin laudele din »Răvașul« nu ajunge la nimic, ci va fi lipsă să-și îndrepte cercul de activitate întru împlinirea agendelor strict oficioase, căci așa sunt de neglese, incurcate și mânjite, că nici apa din Someșul-rece nu le va putea spăla. Atât deocamdată.

Someșanul.

Din străinătate.

Partidul cadeților și reforma agrară în Rusia. Partidul constituțional democrat din Rusia a depus în Dumă proiectul său de reformă agrară. Iată punctele principale din numitul proiect:

1. Expropriarea forțată, proclamată în principiu dar împotriva răscumpărării.

2. Pământurile expropriate vor fi concesate obștiilor sau indivizilor (după cum în anumite localități proprietatea e comună sau individuală), ele vor fi date pentru exploatarea perpetuă contra plății unei arende perpetue, fără însă să se îngăduie să se revândă sau să se hipoteceze.

3. Statul va fi intermediarul între țărani și expropriati.

4. Sunt exceptate de expropriarea silită pământurile cari au o cultură intenzivă, vile, grădinile, în general, exploatațiunile a căror expropriere va fi tot atât de dăunătoare proprietarului cât și țaranului.

5. Comuniile locale de expertiză vor deveni excepțiuni deși vor fixa prețurile răscumpărării.

6. Rămân în afară de lege, regiunile următoare: Polonia, provinciile Baltice, pământurile din Caucazia, pământurile cazacilor.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Aprilie n. 1907.

— **Ortografia** adoptată de Academia Română a fost declarată oficială și obligatorie și va fi singura întrebuintată de toate autoritățile în publicațiunile și corespondențele lor.

— **Morala în școală.** S'a dovedit și se dovedește, că unde școala este la înălțimea misiunii sale, acolo nu prind rădăcini sectele stricicioase omenimei, — la din contră unde școala numai după nume e școală, acolo cresc ca ciupercile: pocăiți, socialiști, anarhiști ș. a.

Educațiunea religioasă-morală însă o dă școala confesională. Cu cât școalele confesionale sunt mai multe și dacă acele, respective preoții cu învățătorii în înțelegere propun cu temeiu religiunea, fac progrese mari și temeinice, învățători solide, bazate pe principiile creștinătății. Ie când în școalele comunale sau de stat, unde foarte puțin pond pun pe religiune rea de fel, religiunea și morala nu prind rădăcini.

Cu timpul de se vor înființa școalele de stat și comunale, se vor naște atâtea secte încât numai spre binele omenimei și a patriei nu vor fi. Deci trebuie să ținem cu tenacitate la școala noastră confesională, luptându-ne fiecare în cadrul legii pentru susținerea ei.

Fiecare individ, fiecare protopopiat să se nizuiască să se înmulțească școalele confesionale. Și în acesta privință ca și în altele, precum a accentuat-o valorosul nostru vicar Mangra, se poate mândri protopopiatul Tinca, unde nu sunt numai 2 școli de stat. S'a mai înființat una acum 2 ani, dar la stăruința dlui protopop Roxin au abzis oamenii de ea, înființându-se iară școala noastră confesională.

I. C.

— **O corabie naufragiată la Constanța.** O corabie sub pavilion otoman, — plecată din Constantinopol spre Sulina — a fost aruncată Luni noaptea de către furtună spre țărm în baia portului Constanța.

Aci vasul s'a adăpostit de furia valurilor ancorând în antebazin. Dar un vânt puternic de ost, a zmucit corabia cu atâta putere, încât i-a rupt lanțul dela ancoră și până să se arunce a doua ancoră, vasul a fost azvârlit pe un banc de nisip lângă țărm, cam la 150 metri depărtare, în dreptul vilei Zosim.

Echipajul vasului s'a salvat cu ajutorul unor bărci.

Căpitanul portului, dl comandor Negru, a trimis — imediat ce i-s'a semnalat cazul — barca de salvare în ajutor cu toate aparatele necesare.

Vântul de ost continuând să sufle cu multă intensitate este foarte posibil ca vasul eșuat să fie distrus.

Concertul unui copil-minune în Arad. În 13—14 April va avea loc în sala dela »Crucea albă« concertul copilului-minune de 9 ani, Paul Kantmann, virtuos de violină. Micul artist a dat un concert și la Curtea regală din București, iar în 3—4 Martie la teatrul Liric.

— **Din cercul electoral al contelui Sternberg.** În Susan, cercul electoral a fostului deputat contele Sternberg, — Lengyel Zoltán-ul Reichsratului, — la o conferință populară a fost o încăierare strașnică între țărâtime și democrații socialiști. Partizanii contelui Sternberg au năvălit în localul adunării și cu ciomege, pocele au lovit în socialiști. Hainele candidatului democrat socialist Zych au fost rupte și a fost bătut. Sfârșitul încăierării a fost, că socialiștii au luat-o la fugă, iar țărâni în urma lor cu ciomegele. Foarte mulți au fost răniți.

— **1,400.000 divorțuri.** Dela 1887 până la sfârșitul anului 1906 s'au intentat în Statele-Unite 1,400.000 divorțuri.

Aproape un milion de cazuri au fost rezolvate cu despărțenia soților.

— **Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! — Crema de față Regina,** care pentru însușirea neîntrecută de frumșetate la expoziția din 1900 în Paris a fost premiată. Crema Regina, curată fața în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de pân'acum cunoscute. Se vând în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetare a feței. O bucată 70 fil. De vândut în laboratorul chimic al lui Temesváry József, apotecar Szeged, Petőfi Sugár-ut și la Török József, apotecar, Budapest, Király-utca.

— **Knizse István,** măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurea orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe lângă prețuri moderate și garanție.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub aceasta numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de violele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Nu-i nimeni bolnav,** dacă întrebuițează *balzamal régesc* renumit al farmacistului Grosz Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe ori cine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1-20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chimic a lui Vilmos B. Debreczen.

— **Medicină sigură contra officei.** Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismu-

ridică palate, medicul face medicină, dar toate nu sunt fisure. Multe le scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că Ciorba Castilio (Castilio fenyő szörp) de fa a lui Kún István e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comandă la Fenyő István, apotecar, în Hajduszóvát.

Poșta Administrației.

Mochin Vancea. P. Am primit 12 cor. ca abonament pe I sem. 1907.

George Treta. Cebza. Am primit 10 cor. ca abonament până la 1 Iunie 1907.

Eut. Iov. Timișoara. De aici se expediază zilnic regulat.

D. G. Semlac. Atare fabricant e Szuboth Sándor, Temesvár. Nicola Iokovits, Ujvidék. Cere preț-courent. De altcum între inseratele Tribunei sunt mulți cari publică astfel de lucruri.

Economie.

Arad, 10 Aprilie 1907

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 10 Aprilie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	8.03—8.04
Secară pe Aprilie 1907	6.62—6.63
Ovăs pe 1907	7.73—7.74
Cucuruz pe Maiu 1907	5.41—5.42
Grâu pe Octomb. 1907	8.23—8.24

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	8.04—8.05
Secară pe Aprilie 1907	6.50—6.51
Ovăs pe Aprilie 1907	7.70—7.71
Cucuruz pe 1907	5.38—5.39
Grâu pe Octomb. 1907	8.24—8.25

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Piața din Aradul nou.

500—600 mm. Grâu	7.20—7.30
400—500 Cucuruz	4.70—4.80
Semnare nominală, Ovăs	6.80—7.00
Orz	5.80—6.00
Secară	5.60—5.70

Prețurile în coroane, per kgr.

Bursa de bucate din Timișoara.

Timișoara 10 Aprilie

Grâu 75 kil. 6.60—6.65, 76 kil. 6.75—6.80, 77 kil. 6.85—6.90, 78 kil. 6.95—7.00. Grâu (marfă mercantilă) 76—77 kil. 6.60—6.65. Secară 5.80—5.85. Orz 5.70—5.75. Ovăs 6.75—6.80. Cucuruz 4.75—4.80.

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Află aplicare

doi culegători tipografici

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Dacă vrei să cumperi ghete bune și țititoare

pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și icftin

Commis

bineversat în branșa ferăriei,
se acceptază numai decât la

„SEVERINEANA“

societate comercială pe acții

in Caransebeș.

Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

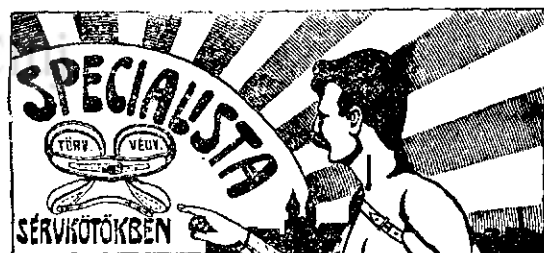
Stă la dispoziția p. t. publicului.

S lănină, unsoare și tot felul de articole de cârnățarie

pe lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate obșpăta zilnic în băcăuța lui

Gáray Károly

Arad, piața Boczkó nr. 2.

Pentru cei ce pățimesc de surpătură

Cea mai nouă invenție de bandajiu ces. și rez. brevitat pneumatic cu pelotă de caucuc, cel mai perfect în felul seu alui KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o lature 12 coroane, pentru amândoană laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce suftă de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc pe lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Masini de proptit și umblat pentru cei ce suftă de

dureri de oasă, închieturi, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârb vire.

Lepători pentru pânteco și ciorapi de caucuc pentru căreel și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

ereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 8000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monahal „Szer-vita“).

Fabrica: Bpost, IV. Koronaherczeg-u 14. — întemeiată 1878.

— Corespondent în limba română. —

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai invecchite a le **ofticeii,** mai folositor e decât ori și ce altele sirupul de brad Castillio.

47 Klgr. cântărea di Dr. Gera Attila din Volo-sánka, care din tuberculosă s'a vindecat prin sirupul de brad Castillio și de sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Klgr.

Alinã tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scui-parea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. In casuri de tot grave și pilulele „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

Pentru anemici, femei în galbina re, pe cari li doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent li doare capul slabilor, cari doresc că se îngrășe și întărească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui. Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de brad Castillio al Dta le a folosit foarte ficei mele bolnavă de consumțiune, rog cu reînțoarcerea poștei încă două sticle. Nandrassy D. Mihály, preot, com. Gömör, Restér, u. p. Ochtina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta siripul Hypophosphat, recunosc că și în cenusă se găsește mărăntar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele Dvoastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omeniei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ții delaturii pistrui, petele de ficat, so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-**MATILDE** 1 coroață. SAPUNUL 1 cor. 60 f. PUDRA 80 fileri. 1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrise nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul **KUN ISTVÁN** laboratoriu de medicamente cosmetice „Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta) HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

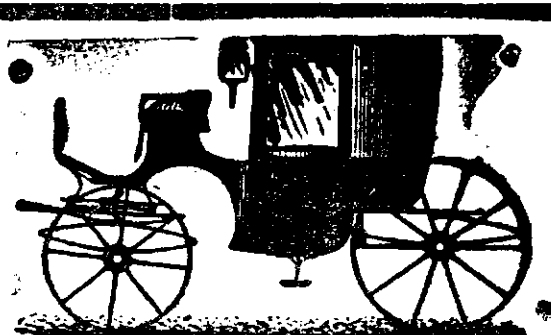
Atelierul aurarului **STOLCZ J.**

Prepătește tot felul de lucrări de aur, argint, de pietrii scumpe și turnătorie de artă.

Primesc transformare de juvaere vechi.

Primesc atât întreprecum orice fel de reparaturi, girea, precum și repararea instrumentelor de casă, a juvaerilor de gală maghiară, antice, aurărie în foc și argintărie pe lângă garanță.

Stolcz J., aurar
A R A D, strada Weitzer János Nr. 2.
Palatul Minorifiilor.

FABRICĂ DE TRĂSURI alui **Vadász és Grósz**

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) aranjată pentru putere electrică.

Iși recomandă trăsurile de fabricate de rangul prim, care se află permanent în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate.

Telefon pentru întreaga provincă nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit și franco.

AU SOSIT BECURILE SISTEMULUI cel nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPAACA.

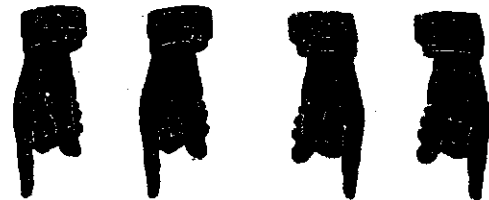
Obiecte de ornare din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndepărtare de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági Bajuszpedró.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințați,

pomada Hajdusági.

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustațelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balzumul reșesc

contra podagrei și a reumei, recunoscut mai bun medicament de întreaga lume.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de Interne.

CREMA FÁY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că am inventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate alifile de până-acum pentru înfrumșetarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventează un medicament nesticăcios. Nu conține mercurul, prin urmare:

Crema Fáy e unica nesticăcioasă contra pistruiilor, lubriților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugină și ori ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține unsoare și suplimțe bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, da- schisă nrul 8, roșie nrul 12 și roșie închis nrul 18, deci la comande rog să vă provocați la numerul. Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului in culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să albă culoarea ce-o dorește. Nu înapreste părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., se e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a astmei.) — Iarna îndeosebi pe vremea, când e noros mulți sufară de tusa, respinare nerogulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale li istoneșc pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Picturile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament in caz de neregularitate periodică, la dureri ascunse și la răceli de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Freoșed gingivale cu ele, durerile de dinți provenite din ori ce cauză, încetează la moment. O sticlă 70 de fil.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

comandele pentru liferarea se face cu reînțoarcerea poștei in întreaga țară.

AMESTEC DE CAFEĂ PRĂGITĂ INDIANĂ

• cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercată și totuși cea mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai a

Rothstein Mór

Telefon 350. prăvălia de delicatose și specerie „La pisica neagră” Telefon 350

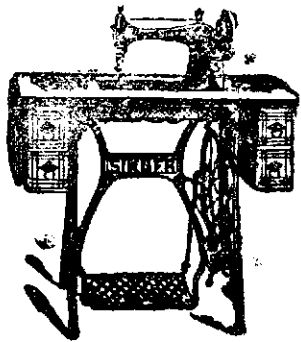
Arad, piața Szabadság nr. 3.

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de cafea făcut de mine, va fi compus numai din cafea nobilă de India sudică, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgit ale mele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă adresez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiesc să se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate căpăta în următoarele pachete: $\frac{1}{8}$ klg. 50 fil., $\frac{1}{4}$ klg. 1 cor., $\frac{1}{2}$ 2 cor.

Magazin mare de:

Vinuri de șampanie franțuzești și ungurești,
liquer din țară și străinătate, precum tot felul
de articoli de specerie.

30 fl. Masini de cusut.

Pe lângă rezonanabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăta numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55
și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea viitoare iau răspundere.

■ Catalog gratuit și franco. ■

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

VARGA ARPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

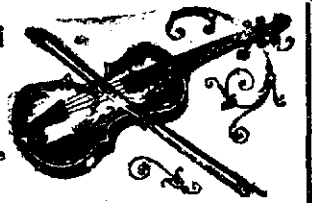
Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Cel mai bogat magazin pe câmpie pentru instrumente muzicale e a lui

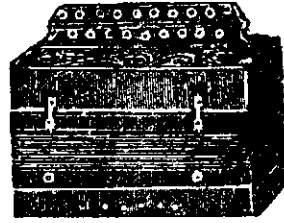
BRAUN JÁNOS

pregătitor de instrumente muzicale

SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

Unde se pot căpăta pe lângă prețurile cele mai moderate cele mai bune violine, celo, gurdune, braci (violina secund) și strune și mai departe clarinete, harmonice.

Reparări se efectuează artistic și în modul cel mai grabnic posibil.

Trimitem gratuit cataloage ilustrate în limba maghiară și germană.

Bae de aburi în odaie!

Cu ajutorul aparatului „DIANA” în 5 minute se poate face și în camera cea mai elegantă o baie de aburi sau de aer ferbinte. În odaie nu se împăște aburii! Nici o necurătenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza după un duș. Cu folosirea aparatului de bae de aburi și de aer ferbinte „DIANA” se pot vindeca toate boalele provenite din răceală:

reumă, ischias, influență, guturai, catar, durere de gât, mai departe nenositatea, afecțiuni de rinichi, coag sili de sânge, ș. a.

Este mijlocul cel mai nestrăbătut și mai sigur pentru slăbire.

O baie costă 4 fileri.

Fiecare baie e o plăcere! E indispensabilă și pentru sănătoși!

APARAT DE VIBRAȚIUNE autorizat în toate statele lumii! Nu e durere de cap, care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. E mod sigur de vindecarea GUTEI, A RFUMEI și VENOSITĂȚILOR! După 2-3 vibrațiuni reîmprospetează circulația sângelui. Aparatul se vib ațune e infrazil și ține zece de ani. — Prețul împreună cu împachetarea costă 10 cor.

Descriere amănunțită și prospect trimite gratuit

Szabó István és Ferencz

Budapest, VII., Csömöry-ut 133.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul împreună cu fi iditățile aparținătoare 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în potriua diareii copiilor.

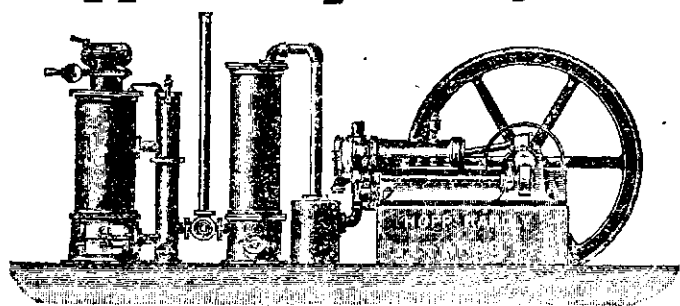
Bucata cu 10 fileri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Hopp Károly BIUROU SPECIAL, Arad, Széchenyi-utca 5.

Cele mai bune, mai ieftine, mai simple și mai sigure puteri de mână pentru industrie, câmp și scopuri economice. Fabricațiunile moderne de primul rang.

Pentru usine de motoare cu gaz anthracit, koks, cărbuni de lemn etc.

Motoare de gaz și benzină.

Planuri și prețuri curente se trimit cu plăcere după dorință.

Mulți onor. Domni Preoți și Onorabile comitete Parohiale!

Subsemnatul prin aceasta am onorul a Vă aduce la plăcuta cunoștință, că **în Biserica-Albă** (Fehértemplom) am deschis

atelier de haine preotești (odejdii) gătite din mătasă, catifea, postav (pătură) în cele mai alese și plăcute colori,

steaguri mici negre de postav și de mătasă, ^{preșum} și prapori

Litii de mătasă

în mărime de 2-80 și 3 metri, toate gătite de și zugrăvite de mine, în stil oriental

◆◆◆ pe lângă prețurile cele mai moderate. ◆◆◆

Baldachine (cerimi)

gătite din catifea-plüche.

Haine pentru ministranți. Praznicare sau icoane de serutat pentru toate sărbătorile, pictate pre tinichea.

Primesc pictarea și auritura sf. noastre biserică, renovarea de pictură, auritură, chivoturi și repizi.

Pentru comune mai sărace efectuează lucrări bisericesti fără ridicare de prețuri și pe lângă plătire în rate.

Când recomand atelierul meu în prețuita atențiune a mult onorabilor Domni preoți și comitete, totodată rog a-m recomanda prezentul meu a pe l și în cercurile de cunoștință și poftim cu ocazii binevenite a-m cerceta atelierul meu. Cu distinsă stimă:

Ioan Putnic

pictor și intreprinzător.

Nu-ți asudă mai mult picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin”

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul :

Dacă vrei întrebuința distrugător de bătători numit

„Togo”

fără nici o durere te vei scăpa de bătători.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în circulație după metoda profesorului japonez Dr. Takacu — de către

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

Fabrică de cement, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

țevi de cement în toată mărimea pentru traverse, poduri și canale; mai departe șghiaburi (vălai) de cement de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de peatră artificială, cement și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe corpișuri à la Ererit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detail:

Cement portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminaru.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spesele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Pentru expediții de cafea, ceai, prăvălie de import și export de marfă colonială, poame sudice și băcănle

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale de nou aranjată, și unica furnisora a preoțimei română gr.-cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu mulțime de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

Câteva estrase din lista noastră:

No.	Cafele:	Cl.	Pr.
1.	SANTOS, naturale și aleasă	1 Klgr.	2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1 "	2 00
4.	PORTORICO, foarte căutată	1 "	2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1 "	3 60
6.	CUBA, fină	1 "	3 —
7.	" mai fină	1 "	3 20
8.	" cea mai fină	1 "	3 50
9.	" mergele, calitate foarte bună	1 "	3 20
10.	" specialitate de finetă rară	1 "	3 70
13.	JAVA-AURIE, soiu ca Menado, ușoară	1 "	3 40
15.	CEYLON, fină	1 "	3 50
16.	" măgele, mai fină	1 "	3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1 "	3 60
20.	PORTORICO No. 4 —CUBA-MĂRGELE amestec	5 "	15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5 "	16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate, „	5 "	18 25

În pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgături pentru tea (suiu Koestlin), Ciocolată și Cacao, Rum, Cognac, Mqueur și Vinuri Spaniole, Pești, Delicate-se, Orez, C fea de Smolina (Surigat), Aiz-oleu, Portocale, Mandule, stafide, etc.

Așteptând comande de probe, suntem cu osebită stimă: Romul Pascu utódaí, Fiume
magaziu de cafea și tea în Fiume.

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri, într'alte:

COLONIALE

VINURI

în deosebi roșu de Carloveș pentru trebuințele sf. sărbători și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricele cele mai renumite,

FĂINĂ

Produce

Ferărie

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi vase de menagiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămași, cravate, ciorapi, asortiment mare de tot felul de bumbacuri pentru manufactură de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atențiunea onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, compus numai din rășină de vișel, garantat curat și nestrucăcios, nu de asemenea cu alte fabricate de soiu acestuia, năic în felul său. Modul de folosire se trimite grătit

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că în Arad, strada Weitzer János nr. 10 (casa dr. Robitsek)

am deschis

un salon

unde pregătesc **toilette** bune și foarte elegante de stoffe engleze și franceze cu prețurile cele mai moderate.

Experiențele atât eu cât și femeia mea am câștigat în orașe mai mari.

Totodată aduc la cunoștința onor. public, că în salonul meu se poate învăța a croi modern în cel mai scurt timp.

Cerând sprijinul onor. public, sunt

cu stimă: **Weisz Samu**, croitori de haine femeiești.

Se primesc fete cu plată și învățăcele.

AVIS

Hotel „Vulturul negru“

Proprietariu:

IGNATIE PAȘCA

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

RESTAURANT.

Mâncări bune și eftine.

Papricaș de pește.

Rog spriginul onoratului public.

Tramvayul vine până la hotel.

Văd. KALLAP JÁNOS

Iși recomandă prăvălia sa de turte, ciară, și miere. Vânzare în mic și mare.

Magazin bogat de lumini „Milly“ și de ciară, smirnă, tămâie și oleu pentru biserici și făclii de rășină

Arad, str. Deák Ferencz nr. 35.